

БЪЛГАРСКА ФЕДЕРАЦИЯ ПО БАСКЕТБОЛ

**КОДЕКС
ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ
НА БЪЛГАРСКА ФЕДЕРАЦИЯ БАСКЕТБОЛ**

ДЕКЕМВРИ 2008 Г.

Хората, занимаващи се с баскетбол в Република България, водени от разбирането, че наличието на стандарти за етично поведение в сферата на баскетбола са важен фактор за:

- формиране и поддържане на по-висок обществен престиж на спорта баскетбол;
- възпитанието на децата и младите хора в правилата на феърплея и защитата на човешките права;

Поемат като свой ангажимент към българското общество изискването да изпълняват и внедряват в професионалната си дейност правилата за етично поведение предвидени в този кодекс.

Чл.1. ПРИЛОЖНО ПОЛЕ

Този кодекс се прилага спрямо всички, които са свързани със спорта баскетбол под управлението и организацията на Българска федерация баскетбол на всички нива, включително баскетболни клубове, състезатели, треньори, съдии, комисари, мениджъри на играчи, секретари, статистици, администратори, служители и ръководители на клубове и БФБаскетбол, както и членове на УС и комисии на БФБаскетбол и зрители.

Всички тези лица имат задължението да се държат съгласно най-високите стандарти на почтеност и да осигуряват безукорната репутация на Българска федерация баскетбол.

Лицата, свързани с баскетбола трябва да уважават правата, достойнството и ценностите на всеки човек, да се отнасят по един и същи начин към всеки във връзка с този спорт, независимо дали е състезател или изпълнява друга функция. В частност, да бъдат наясно със специалните нужди на младите хора и уязвимите пълнолетни, тяхното здраве, включително трудностите свързани със злоупотреба и малтретиране в рамките на играта или от други източници.

Нашият спорт има задължението да осигури на всяко дете, млад или възрастен човек свързан с баскетбола участие в приятна и сигурна среда и ще бъде защитен от малтретиране.

За удобство в Кодекса лицата са наричани само в мъжки род, но всички разпоредби се отнасят съответно и за лицата от женски пол.

Чл.2. СПРАВЕДЛИВОСТ И ПОЧТЕНОСТ

Ал.1. Българска федерация баскетбол се противопоставя на дискриминацията под всякаква форма и ще поощрява въвеждането на мерки за защита от дискриминация.

Ал.2. Всички лица, посочени в чл.1 :

1. трябва да уважават правата и изборът на всички човешки същества като третират всеки по справедлив, безпристрастен и уважителен начин, независимо от неговия пол, раса, етнически произход, култура, сексуална ориентация, религия или политическо убеждение;
2. трябва да са наясно с разпоредбите на нормативните документи на Българска федерация баскетбол и да ги спазват, както и да работят по правилата на този кодекс;
3. трябва да спазват правилата на феърплея и общоприетите етични норми;

4. нямат право да използват мръсен, просташки, сексистки или расистки език;
5. отвеждат се от решаването на въпроси от които са лично или косвено заинтересовани;
6. не участват в договаряне на крайния резултат на среща.

Чл. 3. ТРЕНЬОРИ

Ал.1. Въведение

Чрез този кодекс всички баскетболен треньори поемат своите отговорности към състезателите и техните родители и семейства, към другите треньори, длъжностните лица, ръководителите и служителите в баскетболните клубове и БФБаскетбол.

Ал.2. Взаимоотношения

Баскетболният треньор трябва да е загрижен за:

1. Сигурността, доброто физическо състояние и защитата на всички поверени им лица и убедеността, че изискванията на треньора в тренировъчния и състезателния процес не са вредни за социалните, емоционалните, интелектуалните и физическите нужди на всяко лице;
2. Окуражаването на състезателите да поемат отговорността за тяхното собствено поведение и представяне в тренировъчния и състезателния процес.
3. Осигуряването на правилното тълкуване на поведението на треньора и предотвратяването на евентуално свързване на треньора с протезиране на определени лица, лошо или неприлично държане, особено когато е необходим физически контакт между състезателя и треньора в треньорската практика.
4. Избягването на публична критика към други треньори, длъжностни лица, ръководители, БК и Българска федерация баскетбол.

Ал.3. Почтеност

Баскетболният треньор:

1. Съобразява треньорската си практика с подходящи за възрастта, зрялостта, опита и възможностите на състезателите методи.
2. Осигурява предпазването и обучението за вредата от употребата на наркотици и забранени субстанции;
3. Трябва да декларира пред Българска федерация баскетбол, в случай че е осъден за престъпление.

Ал.4. Конфиденциалност

Треньорът и състезателят трябва да постигнат съгласие какво се разбира под конфиденциална информация.

Конфиденциалността не изключва издаването на информация на хора, които се преценява, че имат правото да са информирани по въпроси като:

1. Оценка с цел селекция;
2. Препоръки за назначаване на работа;
3. По отношение дисциплинарни прояви;
4. По отношение дисциплинарни наказания наложени от спортна организация на нейн член или служител;

5. Юридически и медицински изисквания;
6. Препоръки до родителите/семейството на състезателите, когато здравето или сигурността им е застрашена;
7. При изпълнения на действия за защита на деца, млади хора или уязвими пълнолетни от малтретиране и сексуален тормоз.

Ал.5. Лични стандарти

Баскетболните треньори не трябва да се опитват да упражняват нередно влияние и натиск с цел да постигнат лична полза или награда.

Треньорите трябва да демонстрират високи лични стандарти, които да дават израз на благоприятния имидж на баскетбола включително:

1. Добър външен вид, които демонстрира имидж на здраве, персонална хигиена и работоспособност;
2. Избягване на пушене в спортните обекти;
3. Недопускане на прекалена консумация на алкохол, която води до:
  - Явяване на работа след консумация на алкохол;
  - Негативно влияние върху треньорската компетентност;
  - Допускане на компромиси относно сигурността на състезателите

Ал.6. Компетентност

Всички треньори трябва да имат подходящата квалификация съгласно изискванията на Статута на треньора.

Треньорите трябва постоянно да търсят начини за повишаване на тяхното лично и професионално развитие.

Ал.7. Сигурност

В рамките на техния контрол треньорите имат задължението да:

1. Установят сигурна работна среда;
2. Предпазват децата и уязвимите пълнолетни от увреждане, малтретиране и сексуален тормоз;
3. Подготвят състезателите относно техните отговорности за осигуряване на сигурността им;
4. Бъдат сигурни, че всички предприети от тях действия са подходящи за възможностите и опита на състезателите;
5. Бъдат във връзка с компетентни медицински лица относно поставянето на диагнози, лечението и справянето с физически или психологически проблеми на състезателите.

Ал.8. Влизане във връзка с млади играчи, които вече са картотекирани в друг клуб

Треньорите трябва да са наясно, че е неприемливо да осъществяват директен контакт със състезател – подрастващ, който е картотекиран в друг клуб с идеята той да играе за клуба, в който работи треньора.

Неприемливо е и треньор, който изпълнява функциите на треньор или помощник треньор на национален отбор да използва това си качество, за да привлича състезатели в своя клуб.

Всеки контакт относно състезател – подрастващ, който е картотекиран в друг клуб трябва да бъде направен първо с клуба, в който е картотекиран и

след това със състезателя/родителя, като разговорите трябва да са основани само на допустими баскетболни аргументи.

Чл. 4 СЪСТЕЗАТЕЛИ

Състезателите по баскетбол:

1. Избягва всички методи на психологическо въздействие върху противника или печелене на време, които противоречат на феърплея;
2. Избягва обидите, насилието, грубата игра и помага на контузените съотборници или противникови играчи;
3. Приема решенията на съдиите без въпроси, оплаквания, като оставя капитана и треньора да задават необходимите въпроси;
4. Полага максимум усилия за най-добро представяне по време на мачовете дори и ако отборът вече е постигнал поставените му цели;
5. Учи се да приема успеха и провала, победата и загубата с достойнство и без излишни емоции;
6. Подчинява се на инструкциите на треньора и ръководителя, стига те да не противоречат на този кодекс;
7. Отнася се с уважение към съотборниците, опонентите, треньорите и длъжностните лица с уважение, по начин, по който иска да се отнасят другите към него;
8. Не се опитва да подобри индивидуалното си представяне на база употребата на допинг и други забранени субстанции;
9. Влага еднакви усилия за своя успех и за успеха на отбора;
10. Е добър спортистмен и оценява добрите изпълнения независимо дали да от неговия или от противниковия отбор;
11. Знае, че целта на спорта като цяло е да се забавляваш, да развиваш уменията си и да се чувстваш добре;
12. В края на срещата винаги поздравява опонента си и съдиите и винаги ръкопляска при връването на индивидуални и отборни награди, независимо кой е награденият.

Чл. 5 ЗРИТЕЛИ

Зрителите:

1. Имат предвид, че много състезатели в България не са професионалисти и участват в състезания за свое удовлетворение, не за удовлетворението на зрителите;
2. Знаят, че никога не трябва да влизат на терена;
3. Не използват никога мръсен, проташки, сексистки или расистки език;
4. Знаят, че обиди към състезатели, треньори или съдии са абсолютно неприемливи;
5. Уважават противниковия отбор и съдиите, защото знае, че без тях не може да се проведе официална среща;
6. Осъждат насилието във всичките му форми;
7. Не се подиграват на играчите, които правят грешки;

Чл.6 РОДИТЕЛИ

Родителите на състезателите:

1. Учат децата си да се отнасят към всеки по справедлив, безпристрастен и уважителен начин, независимо от неговия пол, раса, етнически произход, култура или религия.
2. Не принуждават децата си да се занимават с баскетбол ако самите те не желаят;
3. Окуражават децата си да уважават треньора и съдиите и да спазват правилата;
4. Знаят, че децата трябва да играят баскетбол за свое удоволствие, не за това на родителите;
5. Никога не се подиграват и не крещят на децата си ако са загубили среща или са направили грешка;
6. Учат децата си, че усилията и отборния дух са толкова важни, колкото и победата, така че резултатът от всяка среща не трябва да се приема с прекалено голямо разочарование;
7. Подкрепят всички усилия да се изкорени устното и физическото малтретиране и расизма в баскетбола.
8. Помнят, че децата и младите хора се учат най-добре от личния пример;
9. Не поставят публично под съмнение преценките и честността на съдиите;
10. Настояват за феърплей и дисциплина в играта, не толерират мръсната или нечестна игра и лошия език;
11. Знаят, че като зрители никога не трябва да влизат на терена.

Чл. 7. СЪДИИ И ДЕЖУРНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ

Съдиите и дежурните представители:

1. Са постоянни, обективни, безпристрастни и учтиви когато прилагат състезателния правилник и наредбите на БФБаскетбол;
2. Използват здравия си разум, за да не се загуби духът на играта;
3. Окуражават двата отбора да играят съгласно правилата и феърплея;
4. Показват търпение и разбиране към играчите, които все още не познават играта;
5. Полагат всички усилия да се подготвят най-добре за срещата – физически и психически. Физически съдията трябва да е готов да поддържа скоростта на модерната игра и в същото време да бъде нащрек и достатъчно близо, за да вземе най-правилното решение от подходяща позиция на терена;
6. Не се страхуват да взимат решения. Съдията трябва да бъде честен и твърд и трябва да не се поддава на влиянието на евентуалните протести от страна треньори, състезатели и зрители.
7. Показват уважение към играчите, треньорите и преставителите на клубове;
8. Винаги са честни и напълно безпристрастни, независимо кои състезатели и клубове участват в срещата;
9. Отказват да бъдат назначени на среща, за която не са напълно готови физически или психически (по здравословни или лични причини) и информират отговорните лица ако по някаква причина не могат да бъдат съдии на определен отбор;

10. Не търсят и не приемат гостоприемство, което може да се приеме за прекалено;
11. Не се възползват от служебното си положение или да използват правомощията си с цел извличане на лична облага
12. Винаги мислят за доброто на играта, особено когато публично изказва мнението си за мача или участниците в него;
13. Не толерират мръсния, сексисткия или расистки език от страна на играчи, треньори или други съдии;
14. Правомощията на съдиите трябва да се използват с мъдра преценка и грижа. Властовия и твърд подход трябва да се комбинират с уважение;
15. Винаги знаят, че трябва да предпазват играчите при прилагането на правилника;
16. В докладите си трябва да бъдат честни и да описват само истински факти без да се опитват да оправдават нечии действия;
17. Избягват публична критика към други съдии, треньори, длъжностни лица, ръководители, БК и Българска федерация баскетбол.
18. Подпомагат развитието на младите съдии, които нямат достатъчно опит.

Чл.8 ПРЕДСТАВИТЕЛИ И СЛУЖИТЕЛИ НА КЛУБОВЕ И БФБАСКЕТБОЛ

1. Приемат специалната роля, която имат за установяването на стандарти на поведение и добрият пример, които трябва да дават със своето държане;
2. Не манипулират правилата, с оглед лична облага или такава на организацията, в която работят;
3. Окуражават треньорите и състезателите да спазват правилата и приемат съдийските отсъждания без протести;
4. Използват позицията си, за да предприемат действия срещу зрители, които малтретират, обиждат използват мръсен, сексистки или расистки език срещу треньори, състезатели, съдии и други длъжностни лица;
5. При организацията на тренировки и състезания осигуряват съоръжения, които отговарят на стандартите за сигурност;
6. Показват уважение към играчите, треньорите и другите преставителите на клубове и БФБаскетбол;
7. Винаги мислят за добрия имидж на БФБаскетбол, особено при публичните си изяви, като не допускат публична критика на БФБаскетбол и съдиите.
8. Не се възползват от служебното си положение или да използват правомощията си с цел извличане на лична облага.

Чл.9. МЕНИДЖЪРИ НА СЪСТЕЗАТЕЛИ

1. Агентът се задължава да извърша своята дейност съзнателно и да се държи по подходящ начин и с уважение, съответстващи на професията му.
2. Агентът трябва да се придържа към правилниците, уставите и наредбите, установени от БФБ и ФИБА.
3. Агентът трябва да се придържа към принципите на честността, обективността и чистотата на отношенията си с лицата, с които работи и при преговорите с Клубове или други въвлечени страни.

4. Агентът трябва да защитава интересите на лицата, които представлява и да се придържа към законовите и спортни правила, основавайки професионалните си отношения на принципите на легалност и чистота.
5. По време на преговорите с неговите и/или други страни, Агентът трябва да действа в съответствие с техните права. Той трябва да уважава договорните отношения на своите колеги и трябва да се въздържа от действия, в следствие на които Състезатели нарушават споразуменията, подписани по-рано с други Агенти, дори и това да е направено, за да се установят нови работни отношения.
6. Всеки контакт относно състезател – подрастващ, трябва да бъде направен първо с клуба, в който е картотекиран и след това със състезателя/родителя, като разговорите трябва да са основани само на допустими баскетболни аргументи.

Чл.10. ГАРАНТИ ЗА СПАЗВАНЕТО НА ВЪВЕДЕНИТЕ С ТОЗИ КОДЕКС ЕТИЧНИ ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ

Основен гарант за съблюдаване и прилагане правилата на този кодекс са:

1. Самите хора, занимаващи се с баскетбол в България чрез тяхната убеденост, съпричастност и доброволно приемане и прилагане.
2. Етична комисия към БФБ.
3. Управителният съвет на БФБ.

Управителният избира Етична комисия и приема Правилник за работата и, в който се определят процедурата и наказанията, които се налагат за нарушение на този кодекс.

Дефиниция:

„публична критика“ - критика пред която и да било медия или по време на лекция или семинар.

Настоящият Етичен кодекс е приет от Общото събрание на БФБ на 08.12.2008г.